

Beretn. ang. Nordisk Råd 15. og 16. session 1967 og 1968.

gjorde statsministeren for den særlige færøske styreform, der danner den institutionelle baggrund for, at Færøerne bør repræsenteres selvstændigt. Eftersom lagtinget og landsstyret på en række områder havde overtaget lovgivningen og administrationen af de såkaldte særanliggender, forelagde den danske regering siden oprettelsen af Nordisk Råd alle rådsager, der berørte Færøerne, for det færøske hjemmestyre for derved at inddrage Færøerne i det nordiske samarbejde. Med samme formål havde folketinget til sessionerne i 1958-1964 og i 1966 valgt en af de færøske folketingsmænd til medlem af rådet, mens en færøsk folketingsmand i 1965 deltog i sessionen som suppleant.

Denne form for deltagelse anså hjemmestyret imidlertid ikke for tilfredsstillende, især ikke når det gjaldt næringsproblemer af betydning for det færøske samfund. Derfor vedtog lagtinget i 1966 en anmodning om, at lagtinget og landsstyret fik direkte repræsentation i Nordisk Råd. Det var den danske regerings opfattelse, at der i alle de nordiske lande måtte være et ønske om, at Færøerne blev fuldstændig inddraget i det nordiske samarbejde. Den lagde „afgørende vægt på, at spørgsmålet om Færøernes optagelse i Nordisk Råd nu finder en tilfredsstillende løsning“.

Formanden for den norske rådsdelegation, stortingsmand Trygve Bratteli, mindede om, at en eventuel ændring af rådets vedtægter krævede en selvstændig beslutning i hvert enkelt af de fem medlemslandes nationalforsamling. Det var derfor indlysende, at sagen måtte forberedes meget omhyggeligt. Efter hans mening burde denne forberedelse ske ved direkte kontakter mellem regeringerne og da særlig mellem de nærmest berørte regeringer. Han advarede mod at føre en mindre forberedt debat i rådet allerede nu, så man kom til at låse sig fast i ikke-kkoordinerede standpunkter i sagen.

Statsminister Per Borten gav ligeledes udtryk for sympati for en løsning, som giver Færøerne repræsentation. Da sagen rummer komplikationer, støttede han Brattelis forslag til behandling af den.

Bortens partifælle, formanden for Senterpartiets stortingsgruppe, Lars Leiro, fandt, at repræsentation for Færøerne i rådet måtte være „eit spørsmål som etter kvart

får si løysing. Eg synest at det må vera vanskeleg at kravet om representasjon kan avviasast. Det vil vera naturleg å finna fram til ei form, slik at ein snarast får det spørsmålet avgjort“.

Islands udenrigsminister, Emil Jónsson, udtalte, at hans regering var meget positivt indstillet til en løsning, som tilfredsstiller færingerne, det vil sige på samme eller lignende måde som efter det danske regeringsforslag. På den anden side anbefalede han, for at opnå størst mulig enighed, at give sig god tid og ikke forcere sagen mere end godt for dens fremme.

Hos Georg Ehrnrooth af Finlands svenske folkparti vakte „tanken på full likställdhet inom rådet mellan suveräna folkkrättsobjekt och självstyrande folksamfund . . . en del kritiska frågor“. Det indebar jo i en vis udstrækning dobbelt repræsentation for det land, i hvis parlament det selvstyrende samfund indgår, og det ville lægge anliggender, som vedrører et lands indre forhold, ind under rådets myndighedsområde. Eftersom rådet kun er rådgivende, var det ganske vist motiveret at se mere på indholdet end på formen. Men man burde ikke glemme, at allerede de generationer, som nu har ansvaret og indflydelsen, „skal utveckla Nordiska rådet till ett med tiden på allt flera områden beslutande nordiskt parlament. Därför är inte heller det folkrättsliga aspektet av problemet likgiltigt“.

Med tanke på rådets nuværende karakter burde man finde en praktisk set acceptabel formel for Færøernes repræsentation i rådet: „Jag kan inte se någon nackdel av en lösning, som gav Färöarnas och Ålands repräsentanter möjlighet att föra fram initiativ och förfakta sina åsikter i varje fråga på dagsordningen på samma sätt som andra repräsentanter kan göra“. Han tænkte sig en slags associeret medlemskab uden stemmeret i fuld udstrækning.

Son nævnt ville han give Åland en lignende status som Færøerne: „Liksom Färöarna är också Åland förbehållen exklusiv lagstiftningsmakt inom i lag fastställt kompetensområde. . . Utan representation för Ålands lagstiftande församling i Nordiska rådet är landskapet en vit fläck i det nordiska parlamentariska samarbetet inom alla